

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного
факультету

Юрій БІДЗІЛЯ Юрій БІДЗІЛЯ
« *01* » *листопада* 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	06 Журналістика
Спеціальність	061 Журналістика
Освітня програма	Реклама та зв'язки з громадськістю
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «**Основи масової комунікації**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **06 Журналістика** спеціальності **061 Журналістика** освітньої програми «**Реклама та зв'язки з громадськістю**».

Розробник: *Барчан Олеся Василівна*, кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні **кафедри журналістики**

Протокол № 12 від 27 червня 2024 року

Завідувач кафедри Євген СОЛОМІН

Схвалено науково-методичною комісією **філологічного факультету**.

Протокол № 9 від 28 червня 2024 року

Голова науково-методичної комісії Галина ШКУРКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 90	1-ий	1-ий
Кількість модулів – 1	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 3 аудиторних – 44 самостійної роботи студента – 46	2-й	2-й
	Лекції:	
	14	6
	Практичні (семінарські):	
	30	-
Вид підсумкового контролю: усний	Лабораторні:	
	-	6
Форма підсумкового контролю: залік	Самостійна робота:	
	46	78

2.МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Основи масової комунікації**» є навчити здобувачів найважливішим категоріям і поняттям теорії комунікації; основним етапам розвитку комунікації та комунікативної теорії, поняттям моделей комунікації, засобів масової комунікації та їх різновидів; розумінню процесів та технологій масової комунікації; вмінню розрізняти основні поняття семіотики. Дисципліна репрезентує знання з основ міжнародної комунікації, а також вчить науково коректно застосовувати основні поняття і категорії масової комунікації,

методам наукового дослідження масової комунікації. Здобувачі навчаються ефективно комунікувати в майбутній професійній діяльності, кризових обставинах, колективі тощо; вільно аналізувати комунікативні події та явища і процеси сучасного світу; орієнтуватись в основних тенденціях та проблемах розвитку масової комунікації; самостійно інтерпретувати комунікативні технології та їх втілення в журналістиці, рекламі та зв'язках з громадськістю.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціальнокомунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК02. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності

СК02. Здатність формувати контент та створювати медіапродукт.

СК11. Здатність самостійно організовувати інформаційно-комунікаційну діяльність, спілкуватися з аудиторією на визначену тему, організовувати PR-заходи, розробляти рекламну продукцію.

СК12. Здатність виконувати дослідження різного типу (фундаментальні, прикладні), аналізувати та враховувати їхні результати у професійній діяльності.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою вивчення навчальної дисципліни "Основи масової комунікації" є опанування навчальної дисципліни ОК07 «Основи журналістики».

5. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Реклама та зв'язки з громадськістю», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання:

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.	ПР01
Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції.	ПР02
Використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних завдань у сфері реклами та зв'язків з громадськістю.	ПР05
Оволодіти комплексом професійних знань і навичок, необхідним для продовження навчання в магістратурі та здійснення наукової роботи.	ПР19

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Основи масової комунікації»:

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Уміти аналізувати комунікативні процеси в світі, ефективно застосовувати та презентувати комунікативні технології, втілювати їх в рекламі та зв'язках з громадськістю на всіх етапах створення інформаційних продуктів та акцій, визначати комунікативні технології впливу на громадську думку в медіапросторі, протидіяти маніпуляціям, дезінформації, пропаганді тощо.	ПР01
Застосовувати комунікативні технології для ведення ефективної комунікативної діяльності, створювати якісний інформаційний продукт, що привертає увагу аудиторії, професійно організовувати комунікативні події, здійснювати продуктивну фахову комунікацію.	ПР02
Виробити вміння використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних завдань, що забезпечить успішні результати в практичній діяльності.	ПР05
Глибоко розуміти теорії масової комунікації в сучасному науковому контексті, зокрема щодо таких наукових напрямів досліджень як глобалізаційні процеси, вплив цифрових медіа та інформаційні війни, аналізувати, систематизувати та інтерпретувати дані зі сфери масової комунікації, критично проводити аналіз сучасної медіасфери, опанувати академічне вміння презентувати результати власних наукових досліджень у різних форматах (доповіді, постери, мультимедійні презентації) тощо.	ПР19

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни "Основи масової комунікації" є: залік, модульна контрольна, поточне оцінювання на заняттях; усна чи письмова відповідь на практичному занятті; презентації; виконання тестових та творчих завдань.

Під час вивчення дисципліни використовуються такі методи: словесні (лекції, пояснення, навчальні дискусії), візуальні (презентації), проблемно-пошукові (аналіз ролевих ситуацій), індуктивні та дедуктивні, інтерактивні (групові проекти, дискусії).

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усна або письмова, що включає: групове та індивідуальне опитування; онлайнове тестування; оцінювання практичних робіт; демонстрації та представлення творчих проектів у формі презентації, аудіо- та відеопродукції; участі в дискусіях, предметних обговореннях тем тощо.

Форма модульного контролю: модульна контрольна робота, що складається з комплексного тестування, яке включає різноманітні теоретичні питання з тем дисципліни, представлених у змісті робочої програми.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік; підсумкова залікова оцінка може бути виставлена за поточного оцінювання – за сумою балів, набраних здобувачем на лабораторних заняттях і під час модульної контрольної роботи. Сума балів за всі види робіт визначається в межах 100 балів.

Оцінювання здобувачів вищої освіти також передбачає врахування результатів неформальної освіти згідно з Положенням про порядок визнання в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» результатів навчання, здобутих у неформальній освіті» (URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22966>).

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота														Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	40	100
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	5	5		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Виконання практичних проєктів, завдань, досліджень, у тому числі:	17	60
підготовка презентацій, усна відповідь,	5	15
створення аудіо-, відео-, графічних та ін матеріалів до тем курсу	5	20
аналіз медіа, відповідно до тем курсу, активність на заняттях, участь у дискусіях, опитуваннях, виконанні командних завдань	5	20
неформальна освіта на онлайн-платформах	1	5
Модульна контрольна робота	1	40
Разом		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота з дисципліни "**Основ масової комунікації**" проводиться згідно з розкладом модульних контролів.

До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види лабораторних завдань. До початку модульної контрольної роботи вони повинні мати поточні підсумкові бали за практичні заняття. Максимальна кількість балів, одержаних під час модульної контрольної роботи, становить 40 балів .

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумкове оцінювання здійснюється на основі двох модульних контрольних робіт та інших видів робіт, передбачених робочою програмою.

Зараховано (90–100 балів, А) заслугоує здобувач, котрий всебічно, системно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; засвоїв основну й ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; засвоїв взаємозв'язок

основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває; вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

Зараховано (82–89 балів, В) заслугоує здобувач, котрий повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

Зараховано (74–81 бал, С) заслугоує здобувач, котрий у загальному роботу виконав, але відповідає на заліку з певною кількістю помилок; вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

Зараховано (64–73 бали, D) заслугоує здобувач, котрий знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії; виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок; ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення;

Зараховано (60–63 бали, E) заслугоує здобувач, котрий володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

Не зараховано (35–59 балів, FX) виставляється здобувачеві, котрий виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань;

Не зараховано (0–34 бали, F) виставляється здобувачеві, котрий володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою; не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		

35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Комунікація в сучасному інформаційному просторі: суть та структура комунікативного потоку

Поняття про комунікацію в сучасному світі. Основні різновиди комунікації. Комунікативний потік (процес) та його складові. Загальні функції комунікації.

Тема 2. Сучасні теорії походження комунікації та розвиток теорії комунікації

Головні історичні етапи розвитку масової комунікації. Етапи розвитку комунікативної теорії за Г. Почепцовим. Сучасні теорії походження мовленнєвої комунікації.

Тема 3. Масова комунікація і суміжні науки

Особливості взаємодії теорії комунікації з іншими науками. Традиційний підхід до вивчення комунікації. Загальнотеоретичний підхід до вивчення комунікації. Комунікація в системі прикладних наук. Теорія комунікації та філологічні науки. Зв'язок теорії комунікації з психологією та соціологією.

Тема 4. Моделі комунікації та їх значення в теорії комунікації

Семіотичні моделі комунікації Р. Якобсона, Ю. Лотмана та У. Еко: суть, структура, особливості. Прикладні моделі комунікації К. Шеннона, Н. Вінера, Т. Ньюкомба тощо та їх специфіка. Соціологічні та психологічні моделі комунікації.

Тема 5. Семіотика як складова масової комунікації

Поняття про семіотику та її роль у масовій комунікації. Типи знаків за класифікацією Ч. Пірса. Теорія знака Ф. де Соссюра. Означуване й означник. Символ як одиниця комунікації: логіко-психологічні, мовні та соціальні аспекти. Механізми формування та види символів. Поняття про міф у масовій комунікації. Анти міф. Контрміф.

Тема 6. Засоби масової комунікації: загальна класифікація. Природні ЗМК.

Поняття класифікації ЗМК та її значення. Види класифікацій ЗМК та класифікуючі ознаки. Загальна класифікація ЗМК. Природні ЗМК (знаки та збори) та їх специфіка.

Тема 7. Засоби масової комунікації: технічні ЗМК.

Класифікація технічних засобів масової комунікації та їх специфіка. Тип ЗМК „Книга”: зображувальні та текстові ЗМК. Тип ЗМК „Фільм”: звукові та аудіовізуальні ЗМК. Інтернет як засіб масової комунікації.

Тема 8. Комунікативна особистість

Поняття про комунікативну особистість. Рівні пізнання комунікативної особистості та їх складові. Антропонім та його зв'язок з комунікативною особистістю. Модель комунікативної особистості та її основні параметри. типи комунікативних особистостей.

Тема 9. Комунікація в групі

Характеристика та класифікація комунікативних груп. Цілі групової комунікації та розподіл ролей в комунікативній групі. Основні стадії формування комунікації в групі. Типи лідерів комунікативної групи.

Тема 10. Комунікація в соціальному інституті (організації)

Особливості комунікації в соціальному інституті. Комунікативні ознаки організації. Комунікативні ролі учасників організації. Поняття про лідерство в соціальному інституті. Типи лідерів. Комунікативні потоки всередині організації. Зовнішні комунікативні потоки.

Тема 11. Особливості масової комунікації: структура, функції, комунікативні процеси

Основні ознаки масової комунікації та її функції в суспільстві. Аудиторія та повідомлення масової комунікації: основні аспекти співвідношення. Специфіка аудиторії масової комунікації. Класифікація повідомлень масової комунікації та особливості його формування.

Тема 12. Комунікативні технології: загальний аспект

Основні ознаки сучасних комунікативних технологій та етапи їх формування. Пропаганда та реклама як комунікативні технології. Паблік рилейшнз — комунікативна технологія ХХІ століття. Поняття про перформанс як комунікативну технологію. Психотерапія — медико-комунікативна технологія впливу на особистість. Політичні та релігійні комунікативні технології в сучасному соціумі.

Тема 13. Міжнародна комунікація та її особливості

Поняття про міжнародні комунікації. Міжнародні комунікативні потоки. Теорія переговорів. Дипломатія та розвідка як складові міжнародної комунікації. Поняття про міжкультурну комунікацію та її особливості.

Тема 14. Кризові комунікації

Загальна характеристика кризових комунікацій та їх різновиди. Механізми впливу в умовах кризових комунікацій. Інформаційний простір країни та комунікація як складова національної безпеки.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма					Заочна форма		
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		лекції	пр	сп		лекції	лаб	сп
Тема 1. Комунікація в сучасному інформаційному просторі: суть та структура комунікативного потоку	7	2	2	3	7	2		5
Тема 2. Сучасні теорії походження комунікації та розвиток теорії комунікації	7	2	2	3	5			5
Тема 3. Масова комунікація і суміжні науки	7	2	2	3	5			5
Тема 4. Моделі комунікації та їх значення в теорії комунікації	7	2	2	3	7		2	5
Тема 5. Семіотика як складова масової комунікації	7	2	2	3	7	2		5
Тема 6. Засоби масової комунікації: загальна класифікація. Природні ЗМК.	7	2	2	3	7		2	5
Тема 7. Засоби масової комунікації: технічні ЗМК.	7	2	2	3	5			5
Тема 8. Комунікативна особистість	5		2	3	5			5

Тема 9. Комунікація в групі	5		2	3	5			5
Тема 10. Комунікація в соціальному інституті (організації)	5		2	3	5			5
Тема 11. Особливості масової комунікації: структура, функції, комунікативні процеси	5		2	3	7	2		5
Тема 12. Комунікативні технології: загальний аспект	5		2	3	7			7
Тема 13. Міжнародна комунікація та її особливості	7		2	5	8			8
Тема 14. Кризові комунікації	9		4	5	10		2	8
Разом за модулем 1	90	14	30	46	90	6	6	78
Усього годин	90	14	30	46	90	6	6	78

6.3. Теми практичних / лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна/заочна
	Тема 1. Комунікація в сучасному інформаційному просторі: суть та структура комунікативного потоку	2
	Тема 2. Сучасні теорії походження комунікації та розвиток теорії комунікації	2
	Тема 3. Масова комунікація і суміжні науки	2
	Тема 4. Моделі комунікації та їх значення в теорії комунікації	2/2
	Тема 5. Семіотика як складова масової комунікації	2
	Тема 6. Засоби масової комунікації: загальна класифікація. Природні ЗМК.	2/2
	Тема 7. Засоби масової комунікації: технічні ЗМК.	2
	Тема 8. Комунікативна особистість	2
	Тема 9. Комунікація в групі	2
	Тема 10. Комунікація в соціальному інституті (організації)	2
	Тема 11. Особливості масової комунікації: структура, функції, комунікативні процеси	2/2
	Тема 12. Комунікативні технології: загальний аспект	2
	Тема 13. Міжнародна комунікація та її особливості	2
	Тема 14. Кризові комунікації	4
	Разом за модулем 1	30/6

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна/заоч на
1	Тема “Поняття про комунікативне середовище та типи комунікацій в ньому”. Опрацювати тему, створити доповідь з презентацією чи підготувати відеоповідомлення.	2/5
2	Тема “Еволюція засобів спілкування та наукових теорій масової комунікації”. Опрацювати тему, створити доповідь з презентацією чи підготувати відеоповідомлення.	3/5
3	Тема “Медіакомунікація в суспільстві”. Опрацювати тему, створити доповідь з презентацією чи підготувати відеоповідомлення.	3/5
4	Тема “Класичні, соціологічні, психологічні теорії масової комунікації”. Опрацювати тему, створити доповідь з презентацією чи підготувати відеоповідомлення.	3/5
5	Тема “Знаково-символічний та міфологічний аспект повідомлень в процесі масової комунікації”. Опрацювати тему, створити доповідь з презентацією чи підготувати відеоповідомлення.	3/5
6	Тема “Нові медіа та їх комунікативні функції”. Опрацювати тему, створити доповідь з презентацією чи підготувати відеоповідомлення.	3/5
7	Тема “Поняття про персвазивну комунікацію”. Опрацювати тему, створити доповідь з презентацією чи підготувати відеоповідомлення.	3/5
8	Тема “Види комунікативних бар’єрів”. Опрацювати тему, створити доповідь з презентацією чи підготувати відеоповідомлення.	3/5
9	Тема “Поняття про менеджмент як інструмент управління комунікацією”. Опрацювати тему, створити доповідь з презентацією чи підготувати відеоповідомлення.	3/5
10	Тема “Еволюція та сутність пропаганди як комунікативної технології впливу на масову аудиторію”. Опрацювати тему, створити доповідь з презентацією чи підготувати відеоповідомлення.	3/5
11	Тема “Медико-психологічні комунікативні технології впливу на аудиторію”. Опрацювати тему, створити доповідь з презентацією чи підготувати відеоповідомлення.	3/5
12	Тема “Релігійні комунікативні технології: загальний аспект”. Опрацювати тему, створити доповідь з презентацією чи підготувати відеоповідомлення.	3/5
13	Тема “Міжкультурна комунікація та її особливості”. Опрацювати тему, створити доповідь з презентацією чи підготувати відеоповідомлення.	3/5
14	Тема “Інформаційна війна як комунікативна технологія впливу на маси та протидія їй в сучасних суспільствах”. Опрацювати тему, створити доповідь з презентацією чи підготувати відеоповідомлення.	3/8
15	Неформальна освіта на онлайн-платформах: пропонується пройти онлайн курс «Кризові комунікації» (URL https://euprostitir.org.ua/courses/149183) на ресурсі «Європейський простір» (або інший курс, що стосується тематики дисципліни)	5/5
Разом за модулем 1		46/78
Усього годин		46/78

**7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ,
ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА**

Для успішного опрацювання матеріалів здобувачу потрібен персональний комп'ютер / планшет / смартфон (за потреби можуть використовуватися персональні комп'ютери в комп'ютерній аудиторії на філологічному факультеті ДВНЗ «Ужгородський національний університет») з доступом до Інтернету. Крім того, під час викладання дисципліни за потреби можуть бути також застосовані комп'ютерне обладнання навчального ТРЦ та кабінету мультимедійної платформи «Media Vista» (<https://mediavista.com.ua/about-us>), телевізійне обладнання ТРЦ, Google Meet, Google Form, Gmail, месенджери тощо. Програмне забезпечення: основне преінстальоване та ліцензійне програмне забезпечення для персональних комп'ютерів, надане у рамках міжнародного Проекту ЄС Еразмус+ DESTIN (<http://destin.uzhnu.edu.ua/home-en/>).

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Основи масової комунікації: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 061 «Журналістика» / Уклад. Барчан О.В., Толочко Н.В. Ужгород, 2024.
2. Основи масової комунікації: Навчально-методичний посібник для проведення лабораторних занять (для студентів відділення журналістики) / Уклад. Барчан О.В., Толочко Н.В. Ужгород, 2022. 36 с.
3. Сучасні теорії масової комунікації: Навчально-методичний посібник для проведення лабораторних занять (для студентів відділення журналістики) / Уклад. Толочко Н.В., Барчан О.В. Ужгород, 2022. 44 с.
4. Чудовська Ірина. Соціологія масових комунікацій: Навч. посіб. / Ірина Чудовська. Київ : 2021. 235 с. URL: https://soc.univ.kiev.ua/sites/default/files/newsfiles/chudovska_mass_communication.pdf

Допоміжна література

1. Бежнар Г.П. Теорія масової культури: курс лекцій: навчальний посібник [електронне видання]. Київ, 2020. 49 с.
2. Гібридна війна і журналістика. Проблеми інформаційної безпеки : навчальний посібник / за заг. ред. В. О. Жадька. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 356 с. URL : <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/25593/Shevchuk%20264271.pdf?sequence=1>
3. Горпинич О.В., Архипова А.О. Соціологія масових комунікацій та медіапланування: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2018. 255 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/l_1633_68263693.pdf.
4. Діпфейк та дезінформація : практ. посіб. / Агнешка М. Вальорска ; пер. з нім. В. Олійника. К. : Академія української преси ; Центр Вільної Преси, 2020. 36 с. URL.: <https://www.aup.com.ua/book-review/dipfeyk-ta-dezinformaciya-valorska-m/>
5. Жиленко І. Р. Світові медійні процеси часів Середньовіччя й Відродження: навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2021. 163 с.
6. Жиленко І. Р. Медійні процеси XVII–XVIII століть: навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2021. 189 с.
7. Житарюк М. Теорії та моделі масової інформації (Масова комунікація) : навч.-метод. посібник / Мар'ян Житарюк. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 244 с. URL: <https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/S-959-LNU-Zhytariuk-BLOK.pdf>

8. Зернецька О. В. Глобальна комунікація : монографія. Київ : Наукова думка, 2017. 348 с.
9. Інформаційна гігієна та медіаосвіта: що нового в умовах воєнного часу. Навчально-методичний посібник / за редакцією Волошенюк О. В., Іванова В. Ф., Свтушенко Р. І. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2023. 44 с. URL.: <https://www.aup.com.ua/book-review/informaciyna-gigiena-ta-mediaosvita/>
10. Квіт С. Масові комунікації. Друге видання, виправлене і доповнене. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2018. 352 с.
11. Кузнєцова О. Засоби масової комунікації: Посібник. Львів: ПАІС, 2005. 200 с.
12. Медіаграмотність під час війни: теорія, методика, інтерактив. Навчальний посібник / Довженко О., Єгорова А., Іванова Т., Міський В., Потапова В., Юричко А. / за загал. ред. О. Волошенюк, В. Іванова. К. : Академія української преси, Центр вільної преси, 2023. 68 с. URL.: <https://www.aup.com.ua/book-review/mediagramotnist-pid-chas-viyini-teori/>
13. Міжнародна журналістика : конспект лекцій для студ. спец. 061 "Журналістика" всіх форм навчання / І. Р. Жиленко. Суми : Сумський державний університет, 2023. 191 с.
14. Основи теорії мовної комунікації: навчальний посібник / Укладач: О.А. Новицька. – Маріуполь: МДУ, 2018. – 106 с.
15. Павлюк Л. Знак, символ, міф у масовій комунікації . Львів: ПАІС, 2006. 120 с.
16. Почапська О. І. (Не)безпека в цифровому світі. Навчальний посібник / Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2024. 59 с. URL.: <https://www.aup.com.ua/book-review/nebezpeka-v-cifrovomu-sviti-navchal/>
17. Степанова Н. М. STOP-стереотипи: методи їх подолання в українському суспільстві / Н. М. Степанова. — Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2024. — 61 с. URL.: <https://www.aup.com.ua/book-review/stop-stereotipi-metodi-ikh-podolannya-v-ukr/>
18. Традиційні і нові медіа: від історії до сучасності : збірник матеріалів звітної наукової конференції за 2019 рік (секція «Журналістики») / упоряд. Андрій Яценко. Львів: Простір-М, 2020. 136 с. URL.: <https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/Zbirnyk-tez-zvitnoi-konferentsii-za-2019-rik-1.pdf>
19. Шевченко В. Е. Мультимедійний контент: навчальний посібник К.: ВПЦ «Київський університет», 2017. 239 с.
20. Як співпрацювати з медіа та достукатись до людей, які для вас важливі : посібник / Людмила Смоляр, Отар Довженко. Центр журналістики Київської школи економіки, 2020. 36 с.
21. Baran S.J. ISE Introduction to Mass Communication Paperback, McGraw Hill; 12th edition, 2022. 464 p.
22. Baran S.J., Davis D.K. Mass Communication Theory: Foundations, Ferment, and Future, 8th Edition, Oxford University Press, 2020ю 448 p.
23. Campbell R., Martin Ch., Fabos B. Media & Culture: An Introduction to Mass Communication, 13 Edition, Bedford/St. Martin's, 2021. 608 p.
24. Hanson R.E. Mass Communication: Living in a Media World, SAGE Publications, Inc; Eighth edition, 2021. 488 p.
25. McQuail D., Deuze M. Media and Mass Communication Theory, 7th Edition, SAGE Publications Ltd, 2020. 688 p.
26. Sanborn F. A Cognitive Psychology of Mass Communication, 8th Edition, Routledge, 2020. 568 p.
27. Turow J. Media Today: Mass Communication in a Converging World, 7th Edition, Routledge, 2019. 472 p.

1. Електронний репозитарій ДВНЗ «Ужгородський національний університет». URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/home.jsp?locale=uk>
2. Наукова електронна бібліотека Національної бібліотеки ім. В.Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Сервіс для пошуку наукових джерел Google Scholar. URL: <https://scholar.google.com.ua>.
4. Сайт Львівської ННБУ ім. В. Стефаника. URL: <http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F>
5. Сайт бібліотеки Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://www.journ.univ.kiev.ua/>.

Питання до заліку з курсу «Основи масової комунікації»

1. Поняття про комунікацію в сучасному світі. Основні різновиди комунікації. Загальні функції комунікації.
2. Комунікативний потік та його складові.
3. Головні історичні етапи розвитку масової комунікації.
4. Етапи розвитку комунікативної теорії за Г. Почепцовим.
5. Сучасні теорії походження мовленнєвої комунікації.
6. Особливості взаємодії теорії комунікації з іншими науками. Традиційний підхід до вивчення комунікації.
7. Загальнотеоретичний підхід до вивчення комунікації. Комунікація в системі прикладних наук.
8. Теорія комунікації та філологічні науки. Зв'язок теорії комунікації з психологією та соціологією.
9. Семіотичні моделі комунікації Р. Якобсона, Ю. Лотмана та У. Еко: суть, структура, особливості.
10. Прикладні моделі комунікації К. Шеннона, Н. Вінера, Т. Ньюкомба тощо та їх специфіка.
11. Соціологічні та психологічні моделі комунікації.
12. Поняття про семіотику та її роль у масовій комунікації. Типи знаків за класифікацією Ч. Пірса. Теорія знака Ф. де Соссюра. Означуване й означник.
13. Символ як одиниця комунікації: логіко-психологічні, мовні та соціальні аспекти. Механізми формування та види символів.
14. Поняття про міф у масовій комунікації. Анти міф. Контрміф.
15. Поняття класифікації ЗМК та її значення. Види класифікацій ЗМК та класифікуючі ознаки. Загальна класифікація ЗМК.
16. Природні ЗМК (знаки та збори) та їх специфіка.
17. Класифікація технічних засобів масової комунікації та їх специфіка. Тип ЗМК „Книга”: зображувальні та текстові ЗМК.
18. Тип ЗМК „Фільм”: звукові та аудіовізуальні ЗМК. Інтернет та інформаційне агенство як засіб масової комунікації.
19. Поняття про комунікативну особистість. Рівні пізнання комунікативної особистості та їх складові. Антропонім та його зв'язок з комунікативною особистістю.
20. Модель комунікативної особистості та її основні параметри. Типи комунікативних особистостей.
21. Характеристика та класифікація комунікативних груп. Цілі групової комунікації та розподіл ролей в комунікативній групі.
22. Основні стадії формування комунікації в групі. Типи лідерів комунікативної групи.
23. Особливості комунікації в соціальному інституті. Комунікативні ознаки організації.
24. Комунікативні ролі учасників організації. Поняття про лідерство в соціальному інституті. Типи лідерів.
25. Комунікативні потоки всередині організації. Зовнішні комунікативні потоки.

26. Основні ознаки масової комунікації та її функції в суспільстві.
27. Специфіка аудиторії масової комунікації. Класифікації аудиторій.
28. Класифікація повідомлень масової комунікації та особливості його формування.
29. Основні ознаки сучасних комунікативних технологій та етапи їх формування. Паблік рилейшнз та реклама— комунікативні технології XXI століття.
30. Пропаганда як комунікативна технологія. Різновиди пропаганди та їх основні ознаки
31. Поняття про перформанс як комунікативну технологію (типи, види, аудиторія та специфіка формування).
32. Психотерапія — медико-комунікативна технологія впливу на особистість. Сучасні методи психотерапевтичного впливу на особистість.
33. Політичні та релігійні комунікативні технології в сучасному соціумі